

ON THE CONTENT OF THE CONCEPT OF «LOGISTICS OPERATOR»

ЩОДО ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ЛОГІСТИЧНИЙ ОПЕРАТОР»

Emil Fedelesh¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-354-5-11>

Існуючі економічні умови та динамічні зміни у засадах ведення успішної господарської діяльності змушують суб'єктів господарської діяльності постійно переглядати та удосконалювати підходи до організації ведення бізнесу, зокрема, в частині зменшення часових та операційних витрат на непрофільні види діяльності та збільшенні прибутків за рахунок закупівлі аутсорсингових послуг на конкурентних засадах.

Одним з найпопулярніших видів аутсорсингових послуг є логістичні послуги, які через високу конкуренцію та динамічність вимог замовників послуг теж трансформувалися від простого перевезення вантажу до комплексних логістичних послуг, які забезпечують повний цикл обробки вантажу.

До суб'єктів господарювання, що надають послуги в логістичній сфері традиційно відносять власне перевізників та експедиторів. У даному аспекті слід звернути увагу на дисертаційне дослідження Клепікової О. В., у якому наведено детальну класифікацію суб'єктів транспортної діяльності, яка тісно переплітається з логістичною сферою. Так, відповідно до зазначеної класифікації, до суб'єктів транспортної діяльності відносять перевізників, що провадять внутрішню транспортну діяльність та міжнародних перевізників, експедиторів, що забезпечують перевезення одним або декількома видами транспорту, фрахтівники та фрахтувальники відповідно до ПК України та КТМ України, наймачів та наймодавців транспортних засобів, морських агентів, тощо [1, с. 200–201].

Однак, варто зазначити, що логістична сфера (галузь) включає в себе й інших суб'єктів господарювання, які прямо не пов'язані з традиційною, у повсякденному розумінні, логістикою. Так, до активних учасників логістичної сфери слід відносити також: суб'єктів господарювання, що надають транспортно-експедиторські та завантажувально-розвантажувальні послуги у портах, аеропортах, вантажних терміналах, митних

¹ State Organization «V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine», Ukraine

брокерів та агентів з митного оформлення, операторів митних терміналів, операторів складської логістики та надавачів супутніх складських послуг.

Отже, різноманіття учасників логістичної сфери та широкий спектр логістичних послуг, що надаються на вимогу замовника, спричинили як високу конкуренцію на ринку логістичних послуг, так, водночас, зумовили утворення нового виду суб'єктів господарювання – логістичного оператора.

Специфіка діяльності логістичного оператора полягає у тому, що такий суб'єкт господарювання виступає комплексним надавачем логістичних послуг, поєднуючи в собі напрямки діяльності різноманітних учасників логістичної сфери.

У той же час, чинне законодавство України не містить визначення поняття «логістичний оператор», хоч окремі нормативно-правові акти містять визначення таких учасників логістичної сфери як експедитор, перевізник, митний брокер, агент з митного оформлення, тощо.

На думку автора, для розкриття змісту поняття «логістичний оператор» слід дослідити визначення, закріплені у нормативно-правових актах, понять учасників логістичної сфери, функціонал яких найчастіше забезпечується логістичним оператором, а саме: транспортування вантажу, митне оформлення вантажу, зберігання вантажу.

Розкриваючи такий аспект діяльності логістичного вантажу як транспортування вантажу, слід розпочати з визначення поняття експедитор, закріпленого у абзаці 4 ст. 1 Закону України «Про транспортно-експедиторську діяльність», відповідно до якого «експедитор (транспортний експедитор)» – це суб'єкт господарювання, який за дорученням клієнта та за його рахунок виконує або організовує виконання транспортно-експедиторських послуг, визначених договором транспортно-експедитування [2].

Пов'язаним з експедитором суб'єктом господарської діяльності є перевізник, визначення поняття якого зазначене у абзаці 6 ст. 1 Закону України «Про транспортно-експедиторську діяльність», згідно з яким, перевізником є юридична або фізична особа, яка взяла на себе зобов'язання і відповідальність за договором перевезення вантажу за доставку до місця призначення довіреного їй вантажу, перевезення вантажів та їх видачу (передачу) вантажоодержувачу або іншій особі, зазначеній у документі, що регулює відносини між експедитором та перевізником [2].

Виходячи з наведених вище визначень, надання логістичним оператором послуги з транспортування вантажу є схожим на надання експедиторських послуг та може бути охарактеризовано як надання послуг з доставки вантажу з місця завантаження до місця вивантаження,

що забезпечується власними силами та засобами логістичного оператора або за допомогою залучених третіх осіб.

Окремим різновидом діяльності логістичного оператора є митне оформлення вантажу, що здійснюється під час його транспортування.

Так, відповідно до положень ч. 1 ст. 416 Митного Кодексу України, послуги з митного оформлення товарів надає митний брокер під яким розуміють підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України [3].

Варто також навести визначення поняття агента з митного оформлення яким, відповідно до ч. 1 ст. 418 Митного Кодексу України, є фізична особа – резидент, що перебуває в трудових відносинах з митним брокером і безпосередньо виконує в інтересах особи, яку представляє митний брокер, дії, пов'язані з пред'явленням митному органу товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а також документів, потрібних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення [3].

Отже, в аспекті надання послуг з митного оформлення вантажів, логістичний оператор надає послуги з митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, маючи статус митного брокера та штат агентів з митного оформлення товарів.

Окремим ваговим функціоналом логістичного оператора є надання послуг зі складської логістики, який поєднує в собі як послуги зі зберігання, так і супутні складські послуги, до яких відносять: завантаження та розвантаження товарів, переміщення товарів, обробку вантажів (стікерування, пакування, пакетування, тощо), диспетчеризацію, проведення інвентаризації та обробки інформації щодо вантажів.

Під наданням послуг зі складської логістики розуміється обов'язок логістичного оператора організувати зберігання вантажу, його обробку, облік, схоронність та відвантаження у відповідності до вимог клієнта. Окремою послугою, що входить до поняття послуги складської логістики є послуга фулфілменту, тобто комплексу процесів направлених на виконання замовлень. Чинне законодавство не містить визначення поняття фулфілменту, хоч послуга з фулфілменту надається в Україні протягом тривалого часу. Єдиною згадкою про послугу фулфілменту є наданий для обговорення проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного ринкового нагляду та системи технічного регулювання відповідно до вимог Європейського Союзу» [4].

Підсумовуючи зазначене вище, під поняттям логістичного оператора слід розуміти юридичну особу, яка має достатню кількість

спеціалізованого персоналу для забезпечення надання широкого комплексу логістичних послуг, до яких входить доставка вантажу власними або залученими силами, здійснення митних формальностей щодо транспортованого вантажу та забезпечення зберігання вантажу з можливістю надання усіх видів супутніх складських послуг.

Список використаних джерел:

1. Клепікова О. В. Теоретичні проблеми правової організації транспортної системи України : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.04. Київ, 2019. 502 с.
2. Про транспортно-експедиторську діяльність : Закон України від 01.07.2004 р. № 1955-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15#Text> (дата звернення: 23.10.2023).
3. Митний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#n3478> (дата звернення: 23.10.2023).
4. Міністерство економіки України. Обговорення проектів документів. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=06ac45a3-6f9a-415e-b36c-5a75b1d416e4&title=ProektZakonuUkrainiproVnesenniaZminDoDeiakikhZakonivUkrainiSchodoUdoskonalenniaDerzhavnogoRinkovogoNagliaduTaSistemiTekhnichnogoRegulivanniaVidpovidnoDoVimogvropeiskogoSoiuzu>